

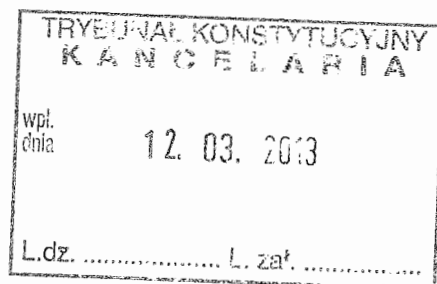

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

DP-0235-3/3275/12/MS

Warszawa, 2013-03-08

Sygn. akt U 8/12

Pan
Andrzej Rzepliński
Prezes
Tribunału Konstytucyjnego

Szanowny Panie Prezencie!

Po zapoznaniu się z wnioskiem Grupy Posłów z 12 października 2012 r. o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją RP pkt 10 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (dalej: rozporządzenie), uprzejmie przedstawiam swoje stanowisko.

Kwestionowany przepis ma następujące brzmienie: *„Na świadectwach szkolnych promocyjnych oraz świadectwach ukończenia szkoły, wydawanych uczniom z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, na drugiej stronie świadectwa odpowiednio nad „Wynikami klasyfikacji rocznej” i „Wynikami klasyfikacji końcowej” umieszcza się adnotację „uczeń/uczennica realizował(a) program nauczania dostosowany do indywidualnych możliwości i potrzeb na podstawie orzeczenia wydanego przez zespół orzekający działający w”, wpisując nazwę poradni psychologiczno-pedagogicznej, w której działa zespół, który wydał orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Adnotację taką umieszcza się również*

na arkuszach ocen uczniów nad tabelą w części dotyczącej wyników klasyfikacji w danym roku szkolnym”.

Istotę zarzutów Wnioskodawcy da się sprowadzić do tezy, iż umieszczanie kwestionowanej adnotacji na świadectwach szkolnych promocyjnych i świadectwach ukończenia szkoły nie jest podyktowane jakąś potrzebą, a w szczególności nie przyczynia się w żaden sposób do realizacji celów określonych w przepisach oświatowych. Konsekwencją powyższej tezy jest jej krytyka z punktu widzenia przepisów konstytucyjnych chroniących sferę prywatności.

Wnioskodawca zauważył też, że adnotację o realizowaniu programu nauczania dostosowanego do indywidualnych możliwości i potrzeb na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, umieszcza się na świadectwach szkolnych wydawanych „uczniom z upośledzeniem w stopniu lekkim”, ale już w odniesieniu do uczniów określanych w ustawie jako „niedostosowani społecznie” przepisy nie wymagają takiej adnotacji. A przecież ta ostatnia kategoria uczniów też realizuje program nauczania dostosowany do indywidualnych możliwości i potrzeb na podstawie orzeczenia zespołu orzekającego w publicznej poradni psychologiczno – pedagogicznej. Opisana tu niekonsekwencja, w ocenie Wnioskodawcy, tylko wzmacnia siłę jego zarzutów o niekonstytucyjności pkt 10 załącznika nr 1 do rozporządzenia.

W pierwszej kolejności Wnioskodawca wskazał jako wzorzec kontroli art. 2 Konstytucji, który stanowi, iż Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym. Z treści tego przepisu Wnioskodawca wyprowadza zasadę praworządności i właśnie z nią konfrontuje pkt 10 załącznika nr 1 do rozporządzenia. Zasadzie praworządności nadaje przy tym swoiste znaczenie, przyjmując że jej istotą jest wymóg pod adresem ustawodawcy by stanowił „normy potrzebne, kierując się przy tym uzasadnionym celem ich wprowadzenia”. W odniesieniu do przepisu nakazującego umieszczanie na świadectwach szkolnych adnotacji o objęciu uczniów kształceniem specjalnym Wnioskodawca wyraźnie stwierdza, iż takiej potrzeby brak. I właśnie ta cecha zaskarżonego przepisu (brak uzasadnienia w obowiązującym porządku prawnym) sprawia, że jest on niekonstytucyjny.

Następnym wzorcem kontroli jest kompleks przepisów Konstytucji; chodzi tu o art. 47 i 51 ust. 1 i 2 w zw. z art. 31 ust. 3.

Artykuł 47 stanowi, iż każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym”. Uszczegółowieniem, ale i wzmocnieniem gwarancyjnego charakteru do wyrażonego w art. 47 prawa do prywatności jest art. 51 ust. 1 i 2. W ust. 1 zapewnia się bowiem ustawowy wymóg nakładania obowiązku ujawniania informacji dotyczących osoby, a w ust. 2 ustanawia się warunek niezbędności w demokratycznym państwie prawnym dla pozyskiwania, gromadzenia i udostępniania informacji o obywatelach przez władze publiczne. Wnioskodawca ustalając sposób rozumienia pojęcia niezbędności odwołuje się do treści art. 31 ust. 3. Jako że wolność od ingerencji w sferę prywatności podlega ochronie konstytucyjnej, to dopuszczalność jej naruszenia wymaga spełnienia bardziej rygorystycznych warunków niż te przewidziane w art. 47 i 51; nie wystarczy tu więc ustawowa postać naruszenia i jego niezbędność dla demokratycznego państwa prawnego: naruszenie musi być dodatkowo konieczne dla bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego, ochrony środowiska, zdrowia, moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób.

Wnioskodawca nie ma wątpliwości, iż umieszczenie na świadectwie szkolnym adnotacji o realizacji programu kształcenia specjalnego w związku z upośledzeniem umysłowym ucznia jest ingerencją nieuzasadnioną przez ww. przepisy Konstytucji. Wskazuje, iż „[...] ujawnianie informacji osobowej wrażliwej, w tym sensie, że dotyczy stanu zdrowia ucznia ma wpływ na jego relacje z otoczeniem w różnych sferach życia jest instrumentem niezwykle dotkliwym w swych skutkach i z tego powodu nieproporcjonalnym do założonego celu. W opinii publicznej niejednokrotnie można się spotkać z negatywnym odniesieniem do osób upośledzonych umysłowo”.

Analiza zarzutów wskazanych przez Wnioskodawcę uzasadnia przyjęcie, iż w odniesieniu do uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, przepis nakazujący umieszczenie na ich świadectwach promocyjnych i ukończenia szkoły adnotacji, że realizowali oni program dostosowany do indywidualnych możliwości i potrzeb na podstawie orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej nie spełnia wymogu niezbędności w rozumieniu art. 47 i art. 51 ust. 1 i 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Wobec powyższego stwierdzenia

ewentualne wykazanie, że zaskarżony przepis nie narusza art. 2 Konstytucji byłoby bezprzedmiotowe.

Dnia 5 marca br. podpisałam, jako Minister Edukacji Narodowej, nowelizację rozporządzenia, uwzględniającą zarzuty Wnioskodawcy, a zatem z chwilą wejścia w życie znowelizowanych przepisów przestanie obowiązywać wymóg zamieszczania na świadectwach kwestionowanej adnotacji (w załączeniu kopia znowelizowanego rozporządzenia).

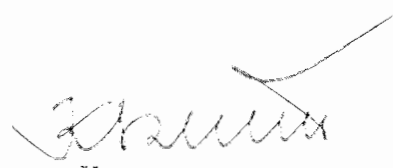
Wymaga podkreślenia, iż przedmiotem zaskarżenia nie jest cała treść pkt 10 załącznika nr 1 do rozporządzenia, a tylko ta, która jest poświęcona umieszczeniu kwestionowanej adnotacji na świadectwach promocyjnych i ukończenia szkoły. Poza zakresem zaskarżenia pozostaje zatem ostatnie zdanie, które brzmi: *„Adnotację taką umieszcza się również na arkuszach ocen uczniów nad tabelą w części dotyczącej wyników klasyfikacji w danym roku szkolnym”*.

Wnioskodawca w uzasadnieniu swojego pisma pominął zagadnienie adnotacji na arkuszach ocen, zajmując się wyłącznie tą umieszczaną na świadectwach. Eksponował przy tym okoliczność, iż świadectwa są dokumentami, dla których typową rolą jest, że mogą być w obiegu poza szkołą (np. są okazywane pracodawcy), i właśnie ze względu na taki ich charakter może zostać naruszona konstytucyjnie chroniona sfera prywatności. Tego rodzaju „zewnątrznym” dokumentem nie już arkusz ocen.

W świetle powyższego nie może budzić wątpliwości, iż wolą Wnioskodawcy było zaskarżenie tylko tej części przepisu pkt 10 załącznika NR 1 do rozporządzenia, która dotyczy świadectw szkolnych.

W opisanym stanie rzeczy wnoszę o umorzenie postępowania na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym.

2 powołaniami

Krystyna Szumilas